

**ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА
ЦЕНТРАЛНАТА ИЗБИРАТЕЛНА
КОМИСИЯ**

ОТКРИТО ПИСМО

**на Асоциация „Прозрачност без граници“ по повод подготвяните
методически указания на ЦИК относно достъпа до бюлетините за
националния референдум**

**ИЗБОРНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ ТРЯБВА ДА СЪДЕЙСТВА ЗА
УЧАСТИЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ В РЕФЕРЕНДУМИТЕ, А НЕ ДА
СЪЗДАВА ПРЕДПОСТАВКИ ЗА ТЯХНОТО ИЗКЛЮЧВАНЕ**

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Асоциация „Прозрачност без граници“ с изненада научи, че Централната изборна комисия подготвя методически указания на секционните комисии, които могат да доведат до ограничаване участието на гласоподавателите в предстоящия национален референдум. С протоколно решение № 386 от 7 септември 2016 година е взето решение, според което *„българските граждани с изборителни права, явили се да гласуват, заявяват пред секционната изборителна комисия дали желаят да гласуват и в националния референдум“*.

Асоциация „Прозрачност без граници“ възразява срещу решението да се дават бюлетини за предстоящия референдум само след изричното заявление от гражданите, че желаят да участват в него. *Участието или неучастието на гласоподавателите в изборния процес/референдумите е лично право на всеки гражданин и той не е длъжен да разкрива пред членовете на секционните комисии желанието си да участва в референдума*. Тук е мястото да отбележим, че през последните години като организация – наблюдател сме се сблъскали със случаи на контролиран вот, който се изразява в натиск върху изборителите да не участват в изборния процес и в референдумите. Решението на ЦИК, което изключва автоматично предоставяне на всички бюлетини, ще създаде допълнителен потенциал за психологическо въздействие върху част от изборителите и за отказ от автономно изразяване на тяхната воля.

За Асоциация „Прозрачност без граници“ е неприемливо да се вземат решения, които демотивират гражданите при използването на инструментите на пряката демокрация, ограничават широкото гражданско участие в този процес и влизат в противоречие със духа и смисъла на законите.

Решението на ЦИК противоречи на основния замисъл на законодателя за едновременно провеждане на избори и национални референдуми – да бъдат създадени предпоставки за високо участие на гражданите в референдумите като

важен инструмент на пряката демокрация. Подобен подход обезсмисля провеждането на национални допитвания по съществени въпроси относно политическия процес в страната и ги обрича на неуспех.

По своето същество *това решение създава предпоставки за ограничаване на достъпа на гласоподавателите и възпроизвежда един от пороците на изборния процес от есента на 2015 г.* Напомняме, че един от съществените проблеми, провокирали обществено недоволство през миналата година, бе непредоставянето на бюлетини за референдума от страна на някои избирателни комисии. Причината за това бяха противоречивите указания относно достъпа до бюлетините за референдума и отказът на ЦИК да излезе с ясна позиция до самия изборен ден. Въпреки че в своите медийни участия представителите на ЦИК уверяваха, че никой избирател няма да бъде лишен от възможност за гласува, станахме свидетели на разнородни практики на СИК, които варираха от укриване на информация за разположението на бюлетините за референдума до заблуждаване и открито възпрепятстване на избирателите да упражнят своето право на участие в референдума. Това доведе до необходимостта от издаване на изрично указание в изборния ден за предоставяне на всички бюлетини, което за съжаление не бе спазвано от всички избирателни комисии.

Наред с това, Асоциация „Прозрачност без граници“ *възразява срещу практиката с протоколни решения, които не подлежат на съдебен контрол, да се вземат ключови решения относно организирането и провеждането на избори и референдуми в страната.* Подобен подход влиза в противоречие с базисни принципи, въз основа на които функционират институциите в едно демократично общество. Освен че не предоставят възможност за тяхното обжалване, този тип решения не осигуряват същото ниво на прозрачност, каквито са другите официални решения на ЦИК, публикувани в обособената секция „Решения“ на сайта на ЦИК.

Настояваме ЦИК да разгледа сериозно изложените аргументи и да изработи методически указания, които съдействат за участието на гражданите в референдумите, а не да създават предпоставки за тяхното изключване. Считаме, че българското общество има нужда от решения на институциите, които създават стабилна основа за широко гражданско участие във вземането на решения и за утвърждаване на разбирането, че гласът на гражданите има значение. Административните актове на изборната администрация трябва да гарантират правата на избирателите и провеждането на избори и референдуми по водещите демократични стандарти.

София, 15 септември 2016 г.

**АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“
TRANSPARENCY INTERNATIONAL - BULGARIA**